

Una mirada des del compromís

Com Càritas Mallorca ajuda a afrontar els efectes de la crisi sobre els sectors més vulnerables de la nostra Mallorca

Mirar és fixar els ulls en un punt determinat. Però no es pot mirar de qualsevol manera: la perspectiva, la intensitat, l'amplària... fan la mirada més autèntica i més afectada. És des d'aquí des d'on a Càritas volem mirar la nostra realitat i, per tant, des d'on estan escrites aquestes retxes.

La realitat on Càritas té fixats els ulls sembla la realitat d'una societat malmesa, d'una societat afectada per una crisi perllongada en el temps, que fa que hi hagi una cronificació i un perill de fractura social. Des de fa anys parlem de pèrdua de drets socials i debilitament de l'Estat del Benestar. Així és com es pot dir que s'ha arribat a màxims històrics de desigualtat, on molts no tenen el mínim per viure i van perdent de forma continuada l'accés a prestacions, ajudes, drets,... Tot això és una mostra ben palesa de la fractura social on la

franja entre integració i situació ampla d'exclusió és cada dia més gran. El VII Informe FOESSA 2014 sobre exclusió i desenvolupament social a les Illes Balears, presentat en aquest inici de novembre, n'és una excel·lent mostra.

Està constatat que en períodes de creixement no es reduïxen les xifres de pobresa i exclusió en la mateixa mesura que augmenten en els moments de crisi, per tant aquest comportament contracíclic ens fa ser pessimistes quant a una possible recuperació, on grans sectors de la ciutadania poden quedar al marge. Això es veu clarament amb la realitat laboral de la nostra Mallorca, cada vegada més competitiva i en condicions cada vegada més precàries.

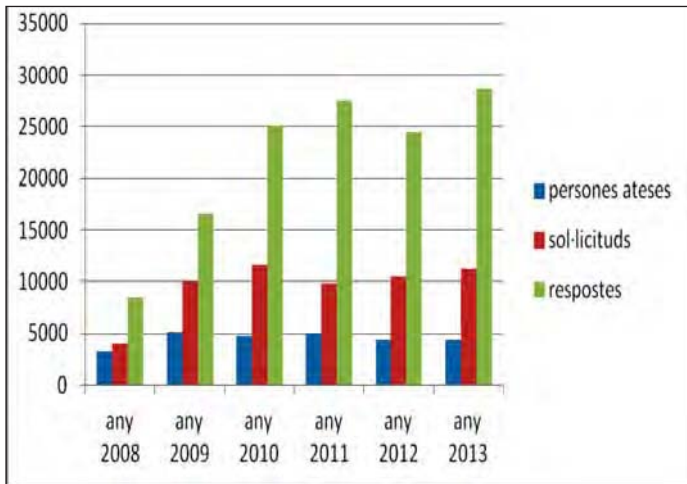
L'acció desenvolupada per tècnics i voluntaris de Càritas als diferents programes i projectes al llarg d'aquests anys no ha minvat, més aviat, l'augment de l'atenció i acompanyament de

persones i famílies en situacions realment noves, ha fet que els mateixos agents de Càritas constatin les pròpies limitacions i l'augment de dificultats per poder afrontar múltiples realitats noves.

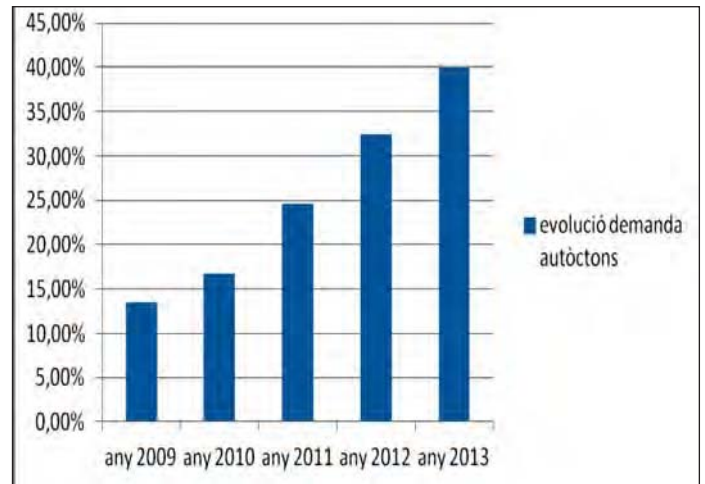
Així i tot hem de reconèixer que, malgrat aquest panorama poc engrescador, no s'ha romput encara la cohesió social. Els béns relacionals tan importants i a moments tan oblidats, són encara ara una clau importantíssima en la nostra manera de concebre la intervenció social i la millora i transformació de la realitat. El creixement del voluntariat, el naixement de moviments i grups que vehiculen relacions socials, veïnals, ciutadanes, les pròpies relacions internes de les famílies, etc. possibiliten una convivència que encara no està del tot ressentida per aquesta crisi. Aquests són elements clau d'una veritable recuperació i, per tant, també elements a tenir present en la recerca d'alternatives al moment actual com una oportunitat que no podem desaproveitar.

Si comparam l'evolució de les demandes i respostes que hi ha hagut durant aquests anys de crisi podem observar com la situació de cronificació fa que es treballi durant més temps amb les mateixes persones i famílies però, donada la complexitat de les situacions tant el creixement de les sol·licituds com el de les respostes augmenta.

Aquesta gràfica ens mostra l'evolució de les sol·licituds i les respostes donades des de Càritas:

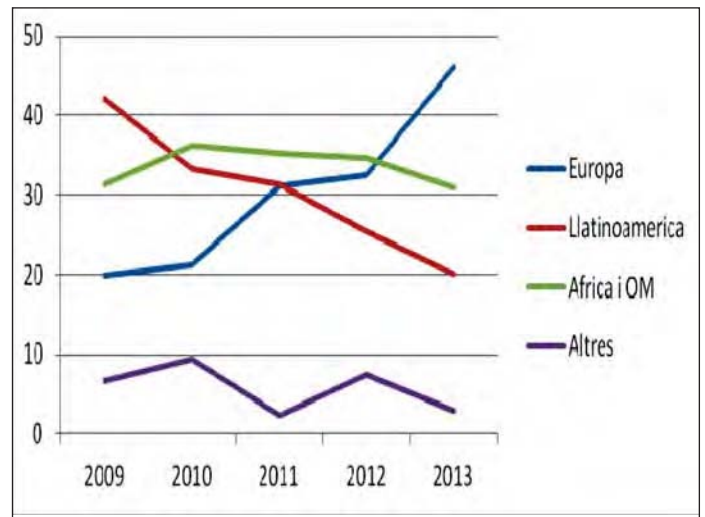
Quant a les característiques de la població atesa a Càritas podem assenyalar les següents: respecte del sexe, hi ha hagut un creixement dels homes respecte de les dones apropant-se més la diferència que existia anteriorment, on prioritàriament eren dones. Actualment les proporcions són 55% dones i 45% homes; pel que fa a l'edat, majoritàriament la població atesa es mou amb els següents percentatges: menors 18 anys 20%; joves de 18 a 35 anys 30%; adults entre 35 i 65 anys 46%; i majors de 65 anys sols el 4%. Pel que fa al seu origen s'ha donat un canvi important al llarg dels darrers cinc anys: s'ha passat del 13,5% l'any 2009 al 40% l'any 2013 de persones espanyoles. Així i tot el 60% segueixen sent immigrants, la majoria extracomunitaris, produint-se una devallada de llatinoamericans, una estabilització amb les persones africanes i un creixement amb europeus provocada pel

creixements dels autòctons. Les dues gràfiques següents ho expliciten més visualment.

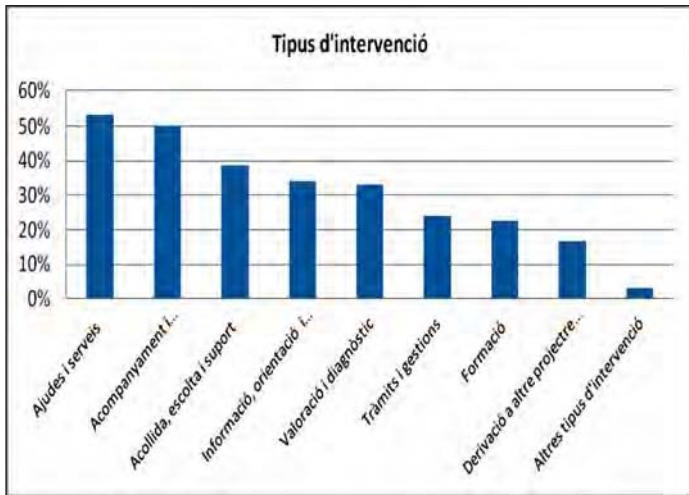
I quina és la intervenció general de Càritas amb les persones ateses?

Prioritàriament el paper que desenvolupa Càritas Mallorca des de les diferents parròquies és el d'acollida i escolta activa davant la situació que presenten les persones i famílies que s'acosten als nostres serveis. Aquestes sol·liciten suport, ajuda, acompanyament,... en uns moments d'extrema angoixa i preocupació pel que pateixen i viuen. L'acollida és desenvolupada tant per les persones voluntàries que formen els Grups d'Acció Social, com pels tècnics contractats per l'entitat, amb la idea d'apropar-nos i acollir aquest sentiment i cercar conjuntament la resposta més adient.

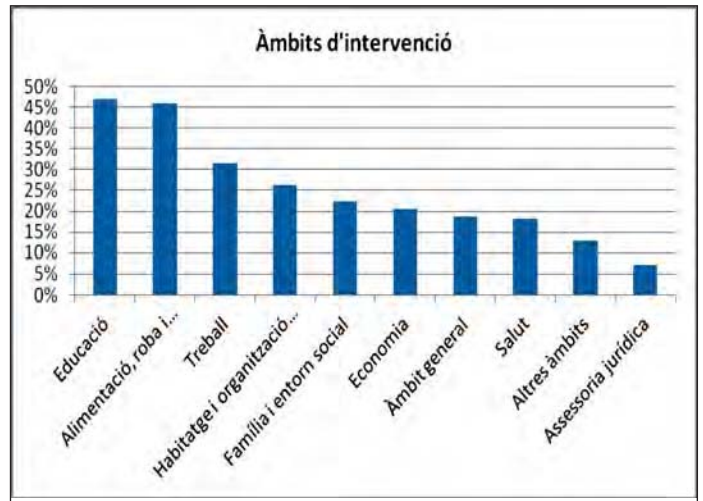

Quant a tipus d'intervenció podem destacar que el capítol d'ajudes i serveis és el que més s'ha dut a terme al llarg d'aquests anys de dura crisi, així com el d'acompanyament i seguiment dels processos personals i familiars. Queden a un segon lloc, quant a temps dedicat i grau d'intervenció, tot el que fa referència a acollida, suport, informació, orientació i diagnòstic. Aquest darrer gran bloc no es contradiu amb una acció prioritària d'acollida i escolta activa, però donada la situació de cronificació de moltes persones, la tramitació d'ajudes directes passa davant la resta d'accions, no perquè

es respongui sols a la demanda, sinó a la necessitat imperiosa de subsistència i/o contenció de les persones /famílies en moments tan crítics. Ja en tercer lloc cal destacar tot el que fa referència a la tramitació i gestió, en definitiva, tot el que suposa de burocràcia paral·lela davant la tramitació d'ajudes concretes. Convé esmentar que cada any aquest capítol ha anat en augment, i per tant, es dedica a aquesta acció un tant per cent significatiu. També ocupa un lloc important de la intervenció general de Càritas el referit a la formació de persones i acompanyament als diferents grups i equips.

Pel que fa a l'àmbit de la intervenció, les demandes principals i amb major nombre de respostes han estat les referides a l'educació, a les necessitats bàsiques, a la manca de feina, al manteniment de l'habitatge i a l'ajuda per a la salut. L'ajuda a l'educació fa referència a tota l'ajuda que es dedica a la infància i tot el que fa referència a la formació no acadèmica dels adults, referint-se tant a formació bàsica (castellà, català, anglès ...) com professional (cursos, tallers formatius, ...). L'ajuda a necessitats bàsiques es refereix a productes d'alimentació, a roba i productes d'higiene per-

sonal i neteja de la llar. L'ajuda a la manca de feina, en un temps on la dinàmica del mercat laboral està prou aturada, es tradueix en l'oferiment d'un espai de formació, orientació, ocupació i intermediació, així com places becades als tallers i algun contracte d'inserció. Al llarg d'aquests anys l'ajuda pel tema de l'habitatge ha anat en augment tant pel que fa a lloguers o hipoteques com també i, sobretot, a subministraments de la llar com l'aigua, l'electricitat, o el gas. També el capítol d'ajudes per a la salut ha crescut de forma significativa els darrers anys quan les retallades en sanitat han estat considerables. Finalment a l'àmbit de la intervenció que s'ha desenvolupat aquests anys de crisi s'hi poden apuntar les ajudes per transport, per suport psicològic, per suport vari a les famílies i el servei de l'assessoria jurídica. Com a mostra d'aquest àmbit d'intervenció aquí teniu una gràfica referida a l'any 2013:

CONCLUSIÓ

Començàvem aquestes retxes per a la revista Pissarra parlant de la mirada que des de Càritas volem tenir sobre la nostra realitat pròxima i determinada. Els nostres ulls espiren després d'haver omplert aquest conjunt de paràgrafs perquè la realitat descrita no convida ni a la satisfacció ni a la bauxa, més aviat es tracta d'un quadre que remou l'interior de la persona a la preocupació i al compromís. Per això aquests escrit el titulàvem "mirada des del compromís".

Voldríem que el compromís de Càritas davant la crua realitat fos compromís esperançat a to amb les propostes de construcció d'un nou model social que el VII Informe FOESSA 2014 sobre exclusió i desenvolupament social ens convida a tenir en compte en una quàdruple dimensió: 1 Treballar el desenvolupament social i de les persones més enllà del creixement econòmic; 2 Afrontar les conseqüències estructurals de la pobresa amb polítiques redistributives concretes; 3 Construir una societat basada en drets universals i no en privilegis individuals; i 4 Apostar per una nova agenda de polítiques públiques que prioritzin els més exclosos.

Des d'aquesta mirada de Càritas convidam la ciutadania al compromís!

Equip de Càritas Mallorca ■